

Atli Dam, tingmaður Landsstýrið hefur krógvað frágreiðing um vánaligu fíggjarstöðuna

»Der har ikke hidtil været politisk vilje til at træffe de nødvendige foranstaltninger til en løsning af problemerne, og udviklingen må give anledning til alvorlig bekymring«

Hetta er skoðsmálið, sum Ráðgevandir nevdin viðvikjandi Føroyum undir danska forsætismálaráðnum gevur leiðsluni í Tinganesi.

Skoðsmálið er at lesa í eini frágreiðing, sum Ráðgevandir nevdin sendi landsstýrinum longu í juni í fjór, aftaná at hon hevði vitjað í Føroyum.

Á tingfundinum mánaðagin upplýsti Atli Dam løgtingsmaður, at landsstýrið hevur dult hesa frágreiðing í 9 mánaðir.

Hann upplýsti, at nú staðni hevur fíggjarnevdin fingið nakað at vita um frágreiðingina, ið kemur við skakandi metingum um fíggjarstöðu okkara.

Í úrtíð

Frágreiðingin er sum so eisini rættiliga óvanlig. Tí hon kom bert fáar mánaðir eftir, at Ráðgevandir nevdin hevði latið landsstýrinum eina frágreiðing um árið 1982. Ivaleyst hevur nevdin tiskil hildið stöðuna verið so mikið hættisliga, at hon hevur

avgjørt at senda eina nýggja frágreiðing í úrtíð. Í frágreiðingini stendur m.a.:

»Som det vil fremgå, er optimismen og investeringstilbøjeligheden på Færøerne stor, og den økonomiske fremgang gennem de sidste 10-15 år har været meget kraftig. Levofoden er næppe lavere end i Danmark, og den stramning, der i de sidste år er sket i den økonomiske politik (reducing af dyrtidsportionernes relative størrelse og forøgelse af skatternes), har kun i beskedent omfang ført til en begrænsning af forbruget. Importudviklingen i begyndelsen af indeværende år tyder på en stigning i forbruget fra 1982 til 1983.

Der er imidlertid grundlæggende svagheder i de færøske økonomisk/politiske holdninger og strukturer, som kan give anledning til bekymringer:

1. Til trods for en ret gunstig prisudvikling for fiskeeksporten yder der af landskassen meget store subsidier (ca. 200 mill. kr.

om året) til fiskeriet, i alt beløbende sig til ca. 20% af eksportværdien. Baggrunden for de meget store subsidier var en krise for fiskeriet i midten af 70'erne efter den første oliekrise. Nogle af subsidiene er medvirkende til en uhensigtsmæssig udnyttelse af fiskeressourcerne og til den seneste tids øgede interesse for investeringer i fiskeskibe. En anden virkning af subsidieringen af landets hovederhverv er, at de offentlige udgifter ligger højt. Til trods for de betydelige overforsler fra den danske statskasse (ca. 600 mill. kr. i 1982) må skatterne holdes på et ret højt niveau.

2. Der er også på anden måde et stærkt offentligt engagement i det private erhvervsliv på Færøerne. Udover subsidieringen af fiskeriet giver det sig udslag i, at såvel landskassen — evt. gennem særlige fonds — som kommuner, fagforeninger mv. deltager i finansieringen af mange private fortagender, og at lands-

kassen herudover giver garantier for lån til disse. Konsekvensen heraf er, at der sjældent indtræder konkurrencer, hvor sådanne virksomheder kommer i økonomiske vanskeligheder. Løsningen bliver i stedet ofte, at landskassens lånegarantier forøges i håb om, at problemerne vil kunne løses. Landskassens samlede erhvervs-garantier beløber sig ultimo 1982 til ca. 500 mill. kr. En følge heraf er, at det er blevet ret risikofrit at foretage private investeringer, og at risikoen for fejlinvesteringer forøges.

3. Man har — som det også har været tilfældet andetsteds — taget let på gældsætningen til udlandet, og det har indtil nu været let at låne. En nylig henvendelse til danske bankkredde om et nyt betydeligt lån til landskassen gav dog anledning til, at der — i modsætning til, hvad der

Frámhald á síðu 8

Atli Dam: — Í meira enn 9 mánaðir hevur landsstýrið krógvað eina frágreiðing um vánaligu fíggjarstöðu okkara

Barna- konur og alkohol

Síða 2

Úr býráðnum: Essa Arge sigur ósatt og er nú frákoyrdur

Essa Arge frákoyrdur sum formaður í nevdini fyri raðhúsabygging vegna óduknaskap sigur býráðslimur

Essa Arge hevur í ávísam blaði álop á javnaðarmenninar í býráðnum í Havn um íbúðarbyggingina vestanfyri Sundsvegin. Her fer hann heilt skeivur, tí tað er júst Javnaðarflokkurin við formansskapinum í sosialu nevdini, sum av fyrstan tíð kom fram við býráðsuppskotinum um, at peningur varð settur í íbúðargrunnin, og at grunnurin bleiv nýttur til íbúðarbyggingina vestanfyri Sundsvegin.

Hesum bardist Eliesar Arge og flokkur hansara dúgliga imóti, men teir vóru noyddir at boyggja seg — og peningur varð avsettur til endamálið.

Ætlanir um íbúðarbyggingina vestanfyri Sundsvegin. 150 íbúðir í øllum stöddum frá 30-100 m² var nærum stöðgað nú Essa Arge hevur sitið sum formaður.

Hetta upplýsir Leivur Johannesen, formaður í sosialu nevdini og leggur aftrat, at nevdin mánaðagin tí gjørdi av at koyra Essa Arge frá sum nennvarformann, og istaðin eru Petur í Gong og Leivur Johannesen settir sum formansskapur.

— Projekteringin av íbúðarbyggingini er ikki komin serliga langt. Spurningurin um projektering og í hvørjum stigum byggingin skal fara fram skal fyrst leggjast fyrri býráðið, áðrenn detail-

projektering skal fara fram.

— Málið má sigast at vera komið sera stutt, meðan Essa Arge hevur sitið sum formaður — og tí megu tey »himmalbrøva«, sum hann hevur sent út til fólk um íbúð við Sundsvegin metast heilt burturvíð og sum vanlig valpropaganda og als einki annað.

— Men vónandi kemur nú vend í, nú fleirtalið í býráðnum fær hetta mál um hendi og sum hevur verunligan vilja til at fremja hesa sök, endar formaðurin í sosialu nevdini, Leivur Johannesen.